МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет культури і мистецтв
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії

Затверджено
На засіданні кафедри бібліотекознавства і бібліографії Львівського національного університету імені Івана Франка
(протокол № 6 від 18 січня 2021 р.)

Зав. кафедри бібліотекознавства і бібліографії, доц. Демчук Н. Р.

Силабус з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасного бібліотекознавства», що викладається в межах ОПП (ОПН) другого (магістерського) рівня вищої освіти для здобувачів зі спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа

Львів 2021 р.

Силабус курсу
«Актуальні проблеми сучасного бібліотекознавства»
2020 - 2021 навчальний рік

Назва курсу	**Актуальні проблеми сучасного бібліотекознавства**
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Валова, 18
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет культури і мистецтв, кафедра бібліотекознавства і бібліографії
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	02 “Культура і мистецтво”, 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”
Викладачі курсу	Мудроха Валентина Олександрівна, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент кафедри бібліотекознавства і бібліографії
Контактна інформація викладачів	valentyna.mudroha@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Для отримання он-лайн консультації необхідно звернутися на електронну пошту викладача.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми бібліотекознавства» покликана сформувати у майбутніх фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної галузі фахове розуміння актуальних проблем бібліотекознавства, сприяти ефективному засвоєнню теоретичних засад цієї дисципліни, питань організації й управління та застосування новітніх технологій обслуговування користувачів документно-інформаційних установ. Вивчення основ курсу – передумова для остаточного формування та систематизації системи знань про бібліотечну установу як соціокультурне явища, оволодіння принципами і закономірностями формування бібліотечних систем, ознайомлення з сучасною типо-видовою структурою бібліотечної системи України, новітніми підходами до управління бібліотечною справою з метою набуття практичних умінь і навичок для майбутньої професійної діяльності.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Актуальні проблеми бібліотекознавства» є нормативною дисципліною зі спеціальності 029 “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа” для освітньої програми другого (магістерського) рівня освіти, яка викладається в І семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Мета – формування системи сучасних теоретичних, методичних та емпіричних знань з історії та теорії бібліотекознавства в аспекті найновіших тенденцій і напрямів, а також методологічних засад теоретичного дослідження галузі та практичних напрямів професійної діяльності сучасних документно-інформаційних установ.
Література для вивчення дисципліни	**1.** Аксьонова Н. Інформаційно-комунікативна діяльність бібліотек як суб’єкта стратегічних комунікацій у задоволенні суспільно-державних запитів / Н. Аксьонова // Наукові праці

Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2019. – Вип. 53. – С. 172–184.

2. Апшай М. В. Розширення наукового інструментарію бібліотекознавчих досліджень / М. І. Апшай // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2015. – № 2. – С. 8–14.

3. Асєєв Г. Структура метричних досліджень у сучасному наукознавстві / Г. Асєєв // Вісник Книжкової палати. – 2016. – № 1. – С. 6–9.

4. Воскобойнікова-Гузєва О. Розвиток бібліотечно-інформаційної сфери в контексті пріоритетів національної та міжнародної інформаційної політики / О. Воскобойнікова-Гузєва // Наукові праці Національної бібліотеки України В. І. Вернадського / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2013. – Вип. 35. – С. 289 – 302.

5. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України : генезис, концепції, модернізація : монографія /О. В. Воскобойнікова-Гузєва ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; наук. ред. Г.І. Ковальчук. – К. : Академперіодика, 2014. – 362 с.

6. Гарагуля С. Бібліотеки в інформаційному суспільстві: орієнтація на користувача / С. Гарагуля // Бібліотечний вісник. – 2014. – № 6. – С. 17–23.

7. Голодрига Є. Роль бібліотечних установ у державній політиці безпеки національного інформаційного простору в умовах глобалізації / Є. Голодрига // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – 2008. – Вип. 21. – С. 36–43.

8. Горова С. Розвиток соціальних комунікацій у контексті задоволення інформаційних потреб особи / С. Горова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – К., 2019. – Вип. 53. – С. 40–52.

9. Горова С. Розвиток соціальних комунікацій у контексті задоволення інформаційних потреб особи / С. Горова // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2019.– Вип.53.– С.40–52.

10. Гранчак Т. Бібліотека і політична комунікація : монографія / Т. Гранчак ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; наук. ред. Л. А. Дубровіна. – К., 2012. – 481 с.

11. Гранчак Т. Роль інформаційно-аналітичних структур наукових бібліотек України в сучасному демократичному процесі / Т. Гранчак // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.– 2008. – Вип. 21. – С. 24–36.

12. Гранчак Т. Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту / Т. Гранчак // Бібліотечний вісник. – 2012. – № 5. – С. 20.–26.

13. Давидова І. О. Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві / І. О. Давидова. – Харків : ХДАК, 2005. – 295 с.

14. Давидова І. О. Інноваційна політика бібліотек України: зміст та стратегії розвитку в інформаційному суспільстві: автореф. дис. д-ра наук з соц. комунікацій: 27.00.03 / І. О. Давидова; Харк. держ. акад. культури. Харків, 2008. – 51с.

15. Добко Т. В. Довідково-бібліографічна діяльність бібліотек

НАН України: трансформація змісту, форм і методів під впливом зміни інформаційно-комунікаційного середовища (XX ст. –перше десятиліття XXI ст.): автореф. дис. д-ра наук з соц. комунікацій: 27.00.03 / Добко Тетяна Василівна ; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ: [Наук.-вид. центр Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського], 2013. – 33с.

16. Дубровіна Л., Лобузіна К. Створення національної системи наукометричної інформації та Українського національного індексу цитування: перспективи консолідації ресурсів // Бібліотечний вісник. – 2019. – № 6. – С. 3–9.

17. Желай О. Бібліотечний інформаційно-аналітичний супровід регіональних владних інституцій як важлива складова розвитку стратегічних комунікацій: досвід СІАЗ і НЮБ НБУВ / Желай О. // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2019. – Вип. 53. – С. 107–118.

18. Закіров М. Актуалізація проблеми еволюції соціально-комунікаційної функції бібліотек / Закіров М. // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. – К., 2019. – Вип. 53. – С.29–39.

19. Закіров М. Актуалізація проблеми еволюції соціально-комунікаційної функції бібліотек / Закіров М. // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. – Київ, 2019. – Вип. 53. – С. 29–39.

20. Збанацька О. М. Бібліотеки, архіви, музеї: деякі аспекти спільності та відмінності // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2018. – № 3. – С. 68–74.

21. Здановська В. Професійні журнали: традиційний контент VS читацькі очікування // Бібліотечна планета. – 2019. – № 4. – С. 24–27.

22. Інформаційно-комунікаційна діяльність наукових бібліотек в умовах розвитку суспільства знань : монографія / О. М. Василенко, Т. В. Добко, Н. Я. Зайченко, Н. Ю. Каліберда, О. Г. Кириленко, О. З. Клименко, Т. М. Коваль, Л. А. Литвинова, К. В. Лобузіна, Н. Ф. Самохіна ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – К., 2017. – 410 с.

23. Кобєлєв О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія / О. М. Кобєлєв. – Харків : ХДАК, 2012. –246 с.

24. Копанаєва В. О. Концептуальна модель бібліотеки в середовищі цифрової науки / В. О. Копанаєва // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – № 4. – С. 6–13

25. Копанаєва В.О. Концептуальна модель бібліотеки в середовищі цифрової науки // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2019. – № 4. – С. 6–13.

26. Лобузіна К. В. Знаннєві ресурси у бібліотечно-інформаційній діяльності: організація, управління, доступ: автореф. дис. д-ра наук з соц. комунікацій: 27.00.03 / Лобузіна Катерина Вілентіївна; Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ: [Друк. НБУВ], 2013. – 36 с.

27. Медведєва В. Значення бібліотечно-інформаційних продуктів у контексті наукової діяльності бібліотечних установ / Медвєдева В. // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2019. – Вип. 53. – С. 66–74.

	28. Натаров О. Інформаційно-аналітичні продукти бібліотек як засіб популяризації української науки / О. Натаров // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2019. – Вип. 53. – С. 119–144. **29.** Новальська Т. В. Вивчення читача в українському бібліотекознавстві (друга половина XIX–початок XXI ст.): автореф. дис. д-ра іст. наук: 07.00.08 / Т. В. Новальська ; НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2007. – 40с. **30.** Пальчук В. Інформаційно-аналітичні технології бібліотек у розвитку стратегічних комунікацій // Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. – Київ, 2019.– Вип. 53. – С. 53–65. **31.** Пашкова В. С. Еволюція національних бібліотечних асоціацій (1876 –2009): автореф. дис. д-ра іст. наук: 27.00.03 / В. С. Пашкова; Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського НАН України. Київ, 2010. – 40с. Кобєлєв О. М. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек України: теоретико-методологічні засади розвитку: автореф. дис. д-ра наук із соц. комунікацій: 27.00.03 / Кобєлєв Олексій Миколайович; Харк.держ. акад. культури. Харків: [ХДАК], 2013. – 34с. **32.** Петрова Л. Г. Соціально-економічні аспекти розвитку бібліотек України в сучасних умовах: автореф. дис. д-ра пед. наук: 07.00.08 / Л. Г. Петрова; Харк. держ.акад. культури. Харків, 2006. – 45 с. **33.** Половинчак Ю. Сучасна бібліотека як суб'єкт національного гуманітарного простору // Вісник книжкової палати. – 2018. – № 9. – С.13–15. **34.** Соляник А. А. Система документопостачання фондів бібліотек України: теоретико-методологічний аспект: автореф. дис. д-ра пед. наук: 07.00.08 / А. А. Соляник ; Харк. держ. акад. культури. Харків, 2006. – 45 с. **35.** Швецова-Водка Г. Бібліотекознавство в системі наук ноокомунікологічного циклу: термінологічний аспект / Г. Швецова-Водка // Бібліотечний вісник. – 2019. – № 5. – С. 3–12. **36.** Швецова-Водка Г. М. Соціальна інформаційна комунікація як об'єкт ноокомунікології / Г. Швецова-Водка // Бібліотечний меркурій. – 2019. – № 2 (22). – С. 230–243. **37.** Шемаєва Г. В. Бібліотека в системі наукової комунікації: коеволюційні процеси розвитку: автореф. дис ... д-ра наук з соціальних комунікацій / Г. В. Шемаєва. Харків, 2009. – 42 с. **38.** Шемаєва Г. В. Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій : монографія / Г. В. Шемаєва ; Харківська держ. академія культури. – Х. : ХДАК, 2008. – 289 с. **39.** Шрайберг Я. Роль бібліотек у забезпеченні доступу до інформації та знань в інформаційному віці / Я. Шрайберг // Вища школа. – 2007. – № 4. – С. 60–74. **40.** Ярошенко Т. Роль цифрової гуманітаристики у модернізації сучасного бібліотекознавства / Тетяна Ярошенко, Світлана Чуканова // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. – 2018. – № 1. – С. 10–17.
Тривалість курсу	150 год.
Обсяг курсу	64 години аудиторних занять, з них 32 години лекцій, 32 години

	практичних занять та 86 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Після завершення цього курсу студент буде : **знати**: законодавчі норми держави, основну термінологію та понятійно-категоріальний апарат бібліотекознавства у розрізі найновіших досліджень теорії та практики; об'єкт, предмет, функції, концепції, структуру сучасного бібліотекознавства; новітні тенденції та наукові підходи у дослідженнях структури сучасної документно-інформаційної установи як соціального інституту, її функції; типо-видової структури сучасних бібліотек; функцій і принципів організації сучасної бібліотечної справи, управління нею; сучасних засад впровадження новітніх технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній діяльності; **вміти**: оперувати терміносистемою галузі із позицій новітніх наукових трендів і підходів до творення та використання термінів; визначати структуру, об'єкт і предмет сучасного бібліотекознавства, його місце в системі документно-комунікаційних наук; добирати дослідницькі методи для конкретного бібліотекознавчого дослідження; із позицій найновіших, актуалізованих теоретико-методологічних досліджень визначати основні види і типи бібліотек, аналізувати їхні функції, співвідносити завдання бібліотек різних видів із державною бібліотечною політикою; виявляти особливості бібліотек і бібліотечних мереж, налагоджувати взаємовигідну співпрацю між бібліотеками різного підпорядкування, застосовувати на практиці отримані знання.
Ключові слова	Бібліотечна справа, бібліотека, документно-інформаційна установа, структура, організація діяльності, новітні технології, користувач.
Формат курсу	Очний, дистанційний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння тем
Теми	**Тема 1.** Сучасне українське бібліотекознавство: структура, стан та перспективи розвитку. **Тема 2.** Основні напрями досліджень сучасного бібліотекознавства. **Тема 3.** Законодавчі норми та ініціативи, державна політика в галузі бібліотечної справи України. **Тема 4.** Проблеми та перспективи розвитку прикладних і теоретичних аспектів українського бібліотекознавства. **Тема 5.** Основні принципи та наукові засади методології сучасного бібліотекознавства **Тема 6.** Сучасна бібліотека як соціальний інститут у системі сучасного бібліотекознавства. **Тема 7.** Бібліотека як система. Структурні елементи бібліотеки: документ, користувач, бібліотекар, матеріально-технічна база з позицій сучасного бібліотекознавства. **Тема 8.** Бібліотечна діяльність в умовах трансформації сучасного суспільства: зміст та об'єкти. **Тема 9.** Сучасна бібліотека як суб'єкт національного гуманітарного простору. **Тема 10.** Документно-інформаційні ресурси бібліотек: організація та основні процеси роботи з ними у системі досліджень із сучасного бібліотекознавства. **Тема 11.** Сучасні принципи формування документно-інформаційних ресурсів бібліотеки.

	Тема 12. Соціально-економічні аспекти розвитку бібліотек України в сучасних умовах **Тема 13.** Бібліометрічні дослідження в наукових бібліотеках як інстумент моніторингу їх діяльності. **Тема 14.** Цифрова гуманітаристика як напрям модернізації сучасного бібліотекознавства . **Тема 15.** Суть та напрями інформаційно-аналітичних технологій бібліотек у розвитку стратегічних комунікацій **Тема 16.** Роль та значення бібліотечно-інформаційних продуктів у контексті наукової діяльності документно-інформаційних установ. Детальніше – у формі СХЕМИ КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Залік, усна форма
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань із дисциплін бібліотекознавчого циклу.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекції, практичні заняття, самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання загально вживаних програм і операційних систем, доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни становить за поточну успішність 50 балів, залік – 50 балів. Поточний контроль охоплює оцінювання роботи студента на практичних заняттях та виконання самостійної роботи. Підсумкова максимальна кількість балів 100. **Академічна доброчесність**: Плагіат та інші форми нечесної роботи неприпустимі. Недопустимі підказки і списування у ході практичних занять, на іспиті. Норми академічної етики: дисциплінованість; дотримання субординації; чесність; відповідальність. **Відвідання занять** є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом. **Література.** Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих. **Політика виставлення балів.** Враховуються бали набрані на практичних заняттях та за підсумкове опитування (іспит). При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.
Питання до заліку	**1.** Законодавчі ініціативи й норми в галузі бібліотечної справи України. **2.** Поняття про методи та наукову методику бібліотекознавства. **3.** Характеристика загальнонаукових методів бібліотекознавчих досліджень. **4.** Характеристика спеціальних методів бібліотекознавчих досліджень. **5.** Діяльність основних центрів бібліотекознавчих досліджень в Україні. **6.** Організація бібліотекознавчих досліджень в Україні на сучасному етапі: засади наукової комунікації галузі. **7.** Основні напрями бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі в Україні та світі. **8.** Українські наукові бібліотекознавчі школи. **9.** Соціальні функції бібліотеки як фундаментальна проблема бібліотечної теорії і практики з позицій сучасного бібліотекознавства. **10.** Основні принципи організації і функціонування бібліотечної справи на сучасному етапі як проблема сучасного бібліотекознавства. **11.** Науково обґрунтована і реалістична бібліотечна політика як основа управління бібліотечною справою. **12.** Організаційна структура управління бібліотечною справою України, бібліотечний менеджмент у системі сучасного бібліотекознавства. **13.** Органи державного управління бібліотечною справою України (державний, галузевий, територіальний рівні) **14.** Органи керівництва мережами бібліотек НАН України, науково-технічних, сільськогосподарських, освітянських бібліотек. **15.** Українська бібліотечна асоціація (УБА) і її роль в управлінні бібліотечною справою України. **16.** Бібліотека як поліфункціональна система у дослідженнях українських і світових бібліотекознавців. **17.** Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи і підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції. **18.** Основні параметри результатів діяльності бібліотеки, їх кількісні та якісні характеристики. **19.** Основні, допоміжні (забезпечуючі) та управлінські процеси діяльності бібліотек. **20.** Місце бібліотекознавчої професіології в структурі бібліотекознавства. **21.** Система безперервної бібліотечно-інформаційної освіти як бібліотекознавча проблема. **22.** Терміносистема сучасного бібліотекознавства: засади, принципи формування та функціонування,